

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 21. SZÁM.
L. Fulu Magyar Gazda és Földműves Szövetség
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári cselekszáma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által közzétett kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 4. félévre 2, negyedévre 1 P.
Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 17. szám.

Április hó 27.

A Vezér

születésnapját

ünnepelte mult vasárnap a hatalmas német nép azzal a szeretettel és rajongással, amellyel körülveszi és követi sorsának lángeszű irányítóját. S ha van nemzet, amely ösztöne örméssel és igaz hálaérzettel csatlakozott ehhez az ünnepséghöz, úgy éreztük, elsősorban a magyar az. Minden elfogulatlan magyar ember tisztában van a lelke mélyéig, mit jelent a magyar sors alakulásában Hitler Adolf barátsága és jóindulata. Az a vasárnap, amely összezsuzta a párizskörnyéki embertelen békekötés bilincseit s ezzel népet nagyra, szabaddá és hatalmassá tette, felclemélte volt a trianoni békeparancs legszomorúbb letiprottnak, nemzetünknek is. A trianoni Magyarország az elmúlt két év folyamán hatalmas baráti segítségével majdnem kétszeresére nőtt, s a magyar nemzet visszanyerte eslekvési szabadságát. Mindenki őrzi az új határokon belül, hogy olyan jövő vár Európa délkeleti részén a magyarságra, amely méltó folytatása lesz ezérvés multjának. Ez az érzés azonban ne csak ünnepléssel töltse be, hanem munkás napjaink kiteljesítésé is hassa át. Minden eslekedetünk odairányuljon, hogy méltó legyünk és maradjunk nagy barátaink bizalmára. A magyar munka közös törekvés legyen, amelye támaszkodhatnak az új Európa megalapozói, s akkor a megbecsültécsünk csak fokozódhatik a népek boldogabb jövője és békes fejlődése keretében. Hitler Adolfnak sokat köszönhetünk, de ennél a törekvésünk még kedvezőbb ajándékkal nem járulhatunk a születésnapja megünnepléséhez...

Trianoni tanulságok

Most, amikor több, mint két évtized jözan, céltudatos külpolitikájának és hatalmas barátaink fegyveres erővel is alátámasztott diplomáciai munkájának eredményeképpen az ezérvés határok újabb szakaszára került fel a magyar lohogó, rá kell mutatnunk Trianon és a trianoni évtizedek két tanulságára is. Az egyik, amelyet az elbizakodott és mögk harcosok, az úgynevezett utóállamok, a maguk

bőrén tapasztalhattak és akarva-nemakarva levonni kényszerültek az, hogy történelmi, politikai földrajzi és gazdasági adottságokon nyugvó ezérvés igazságokat, csak ideig-igaz lehet elnyomni. A hazudott, "természetes határok", a gyűlölet kovácsolta ententek nem védhetik meg a hamis jelszavakkal ösztökélt államokat. Így és ezért hullottak szét, alig két esztendő alatt „Csehszlovákia”, „Nagyrománia” és „Jugoszlávia.” Ezek az országok csak a Magyarország elleni ascerkódásban, a magyar értékek elkobzásában, hazug érveik hangoz-

tatásban voltak egységeseek, de igazi belső összefogást, alkotni képes erősszevonást, közös, európai célkitűzéseket teremtteni képtelenek voltak. El is érte a megérdemelt sors valamennyit... A másik tanulság, amelyet két évtized szenvedéseiből és a legutóbbi esztendő eseményeiből le kell vonnunk az, hogy össze kell fogunk, egyesítenünk kell az erőket az átfogó, közös nemzeti célok szolgálására, az országot újraépítő és megtartó áldozatos munka vállalásával, az irányító vezetőket követésével. Sokszor halljuk — és bizonyára mond-

juk is — a nagy tanítást: Legyünk magyarább magyarak! — de értjük-e vajjon, hogy ez annyit jelent, hogy meg kell szüntetnünk a turáni átkot és félre kell tenni a pártoskodást, vetélkedést. Nem elég az anyakönyvből nyilvántartott keresztisység; — a tettek legyenek krisztisusiak, megértők, egymást megbecsülőek! Trianon végnapjaiban ezeket a tanulságokat kell magunkévé tennünk, csak így szereshetjük meg nemzetünknek azt a jogot és lehetőséget, hogy a megújuló Európában méltó helyet foglalhasson el... —s.—k.

A szerb után a görög hadsereg is letette a fegyvert A németek győztesen fejezték be a balkáni villámháborút is Anglia hatalmas megrendült a Földközi-tengeren

A szörnyű kudarcból, amely a szerbek valméről vállalkozását kísérte, sejtteni lehetett, mi lesz a balkáni háborus események folytatása.

A vezetés nélkül magára maradt szerb hadsereg április 17-én letette a fegyvert.

Ugyanazon a napon az olasz áttörtek a görög ellenállás első vonalát. Másnap már a németek morzsolótk felét görög hadosztályt. Április 19-én kitűztek Görögország legnagyobb csuszára a német lobogót. Ugyanakkor váratlanul meghal a görög miniszterelnök. A következő nap az új görög kormány Kreta szigetére költözik. Péter utó jogelődök király pedig Jeruzsálembe érkezik. Az olasz csapatok görög földre lépnek, s a szövetségesek nyomására megkezdődik a görög-angol csapatok újabb visszavonulása.

A német csapatok már a thermopilei szoros bájátát is elfoglalják. Birtokukba veszik Lamia, Janina városokat és Volosz kikötővárost. Ekkor már az angol felhívatalos lap szerint sincs remény, hogy az angol csapatok pihenőhöz fussanak, épp oly kevésbé remélhető, hogy fel tudják tartóztatni görög földön a németeket. Churchill angol miniszterelnök pedig kijelenti az alsóházban, hogy a szövetségesek a dolgok rosszrafordulása idején is hűdegvéltek tel tanúsítania.

A balkáni háborus görög szakaszának végső kitérődése drámai gyorsasággal közeledik.

Április 23-án közli az olasz főhadiszállás, hogy

az epirusi és macedóniai görög seregek feltétel nélkül letették a fegyvert.

Az angol félhivatalos szerint pedig a balkáni angol csapatok helyzete reménytelen. Ugyanakkor a németek több, Törökországgal szomszédos szigetet megszálltak és menekülő angolokkal megrakott hét csapatszállító hajót elsüllyesztettek a görög vízföld, tizenkét másik nagy hajót, köztük egy nagy hadihajót is megromlaltak.

Az útközleket hevesége ezalatt a többi harctereken is egyre fokozódnak. Az aggodalomból, amellyel londoni körök Egyiptomtól s Szuziacsatornát féltik, sejtteni lehet a német-olasz északafrikai nyomás erejét. London minden eddigig felülmúlt légitámadás éri, valamint Portsmouth angol hadikikötőt is. Közben megindul a bolgár haderő is, hogy birtokba vegye Macedóniát, Japán csapatok pedig megszállják két kínai tartományt ezer kilométeres távra, az utolsó engedményes kínai kikötőt; Fucsua is, amely még nem volt birtokukban, hatalmukba került.

Lapuók zártkör

a német csapatok már csak 90 kilométerre állanak Athéntól és londoni közlés szerint válságos helyzetbe kerültek a vissza-

vonulóban lévő angol és ausztráliai csapatok.

Legújabb berlini jelentés szerint a balkáni hadjárat lényegileg befejeződött az epirusi és a macedóniai görög hadsereg fegyverletételével.

Ujjabb Dünkirchen már folyamatosan van. Német katonai körök valószínűnek tartják, hogy Görögországban az ellenállás néhány napon belül teljesen összeomlik és az egész görög haderő letézi a fegyvert.

A harcterek erőfeszítéseivel párhuzamban haladnak a diplomáciai lézaz eseményei is. Az amerikai angol nyakókvét kijelenti, hogy Eszaki-Afrika fontosabb a balkáni harctereknél, de a főhadiszállás az ATLANTI óceán maradt. Roosevelt amerikai elnököt az ellenék erőme támasza Jugoszlávia sorsa miatt.

Bulgária elismerte az önálló Horvátországot, a magyar kormány pedig szerezcsenkívánattól fejezte ki az önálló horvát államnak.

Nagyhorderejű diplomáciai esemény, hogy Ctano olasz külügyminiszter több napon át tartózkodott Németországban. Hitler Bécsben fogadta Ciano, aki Ribbentrop német külügyminiszterrel is tárgyalt. Az olasz lapok kiköbebi sejtették, hogy az új balkáni rendről folytak tárgyalások megbeszélések, amelyek azonban csak bevezető jellegűek voltak.

HOHNER TANGOHARMONIKÁK SZAKÜZLETE MARNITZ ZENEI KÖZPONT VIN., József-körut 37-39

Legyen szó egy zongoráról és felvilágosításról küld a lapokványokban megismerheted hangszereid.

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter „A szociálpolitika és a termelési politika kiegészítik egymást“

Az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet jubiláris díszülése

Az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet az OMBI tennivalóinak 40. évfordulója alkalmából április 23-án délelőtt díszült tartott, amelyen megjelentek Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter, Bárczay János és Bárdossy Lajos földművelésügyi, Kódrányi Károly ügyi államtitkár, a földművelésügyi minisztérium főosztályosai és még igen sokan.

A díszült Putnoky Móric titkos tanácsos, az Intézet elnöke nyitotta meg, üdvözlő a megjelent földművelésügyi minisztert, kegyveltes szavakkal emlékeztet meg Telegyi Pál gróf miniszterelnök haláláról és mártázza az Intézet jubileumának jelentőségét. Javaslataira a díszítés *hódoló táborát intézett a Kormányhoz.*

„Az elnöki megnyitó után Tomcsányi Gyula miniszteri osztályfőnök, az OMBI vezérigazgatója számolt be az intézet 40 éves működéséről. Ráműtatott arra, hogy

a balpesti és őréségi biztosítási kötelezettség alá esők száma kerekén 1 millió. Balpesti biztosítási szolgáltatásokra évente 1 millió 200.000 pengő, őréségi járadék címén 1 milliót fizet ki az Intézet.

Jelenleg több, mint 70.000 munkás kap őréségi és 1000 bérezési bérezési járadékot annélkül, hogy biztosítási díjat vagy járadékot fizetett volna.

Tomcsányi vezérigazgató ismeretét ezután az Intézet jubileuma alkalmából folyósított szociális juttatásokat, amelyek sorában az árvalósorulatok járadék 100.000 pengő szavazatok meg.

A vezérigazgató beszámolója után Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter köszönte meg az üdvözléseket.

A miniszter előszörben köszöntött fejezte ki mindazonoknak, akik a mezőgazdasági biztosítás ügyének előbbrevitelén fáradoztak és kegyveltes emlékeztet meg a kezdeményező Darányi Ignácra.

— Hátvaló adósom különösen Darányi Ignác emlékének, — mondotta a miniszter — mivel ő állította fel azt az alapelveit, hogy

a mezőgazdasági szociálpolitika a földművelésügyi igazgatás keretében tartozik, mert a szociálpolitika és a termelési politika szorosan kiegészítik egymást.

A múlt tapasztalata és az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet 40 éves története bizonyítják, hogy helyes volt ez az elgondolás és jó uton haladunk, mert a munkások jogos igényeit összhangba tudtuk hozni a munkaadók teherbíróképességével, egyensúlyban tartottuk a munkásság és a termelés érdekeit.

— A mezőgazdasági társadalombiztosításnak a mai kor követelményeivel szemben még mindig bizonyos hiányai vannak. Ezeket a hiányokat a lehetőleg mérten meg akarom szüntetni és az intézményem tovább kívánom fejleszteni. A közelmúltban kényes haladás történt ezen a téren: megvalósítottuk a gazdaságok nyugdíjbiztosítását, továbbá a gazdasági munkásság őréségi biztosítását és a gazdasági munkások bérezésének járadékának résziesítését. Szükségét látom annak, hogy

bevezessük a munkások kötelező betörési biztosítását, továbbá kötelező biztosítást, a balpesti biztosítást, hi kel terjesztent a biztosítottak körét és a szolgáltatásokat is fejleszténiük kell.

Bejelentette ezután a miniszter, hogy egy törvényjavaslatot készít elő, amely

Április 12-ig 432 ezer holdat vízmentesítettek, viz borít még 459.800 hold területet

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter április 18-án reggel a következő tájékoztató adta ki az országban folyó vízmentesítési munkákról:

— Április második hetében az esős napok száma az országban általában 1—4 között változott, de jelentettek 6 esős napot is. Újabb 6000 kat. hold vizes területről érkeztek be jelentések. Az április 6-tól 12-ig beáradó területén 68.900 kat. holdat vízmentesítettünk, ennek következtében

a vízkárt szenvedő területek nagysága, az újabb záporozást is beleértve, 459.800 kat. holdra csökkent.

Az elmúlt hétben 67.900 munkanapon 468.400 köbméter földmőzsgóistást végeztünk. A vízmentesítésnél

gazdasági kertes munkások építést fogja előmozdítani az őréségi biztosítás kapcsán összegyűlt tőke felhasználásával.

A miniszter beszédét a megjelentek nagy lelkesedéssel fogadták, mint ahogy bizonyára lelkes örömmel kifejező megnyilatkozást a falvak érdeklői né is.

Czetler Jenő titkos tanácsos, az OMBE és a GEOSz, Khuzen-Hédorvay Károly gróf az Országos Mezőgazdasági Kamara végül Asztalos János a mezőgazdasági munkások nevében üdvözlő az intézetet.

A megjelentek ezután megtekintették a Mezőgazdasági Múzeumban az OMBI nagyszabású kiállítását.

működő szivattyúk száma e héten 160 volt.

— Az eddigi — hat munkahét alatt összesen 432.000 holdat sikerült vízmentesíteniük.

Az újabb vizes területekkel együtt összesen 893.300 kat. holdat sikerült vízkárosodást és az terület csökkent most a munkadatok megindítása óta 459.800 kat. holdra. A földmőzsgóistás összes eredménye 2.652.400 köbméter s ennek elvégzésére 569.600 munkanapon fordítottunk. Megállapítható, hogy hat hét alatt a vízkárosított területnek közel fele került szárazra. Ezt az eredményt annak ellenére sikerült elérni, hogy ugy a Duna, mint a Tisza vizállása már két hónapja állandóan magas s ezért a vízvezető zsilipek nagyrészt nem lehet nyitva tartani.

Hitelviszövetkezeti értekezlet Nagyváradon

Bihar vármegye visszaszavolt részének hitelviszövetkezeti április 22-én értekezletet tartott Nagyváradon.

Az értekezleten mintegy 300 szövetségi vezető jelent meg és résztvett rajta Schandl Károly dr. az OKH vezérigazgatója, az OKH több vezető tisztviselővel együtt.

Schandl Károly hosszabban beszédben ismertette az OKH szervezetét és feladatait, majd több felszólaló a ro-

mán uralom alatti helyzetről adott felvilágosítást. Schandl Károly dr. válaszában kiállta a helye, hogy a visszavált területet szövetségeket a központ részéről ugyanolyan támogatást kapnak, mint amintől a kárpátjai szövetségeket kaptak.

Közölte azt is, hogy a román uralom következtében bajba jutott hitelviszövetkezetek az OKH segítségével fogja résziesíteni.

A nemzetnek belülről kell megújodnia

Szekeres László, a Faluszevéltség igazgatójának előadása Vácszentlászlón

A vácszentlászlói gazdaközönég előtt értékes előadást tartott Szekeres László dr., a Faluszevéltség igazgatója. Több száz főnyi gazdaközönég a Hísekegyi előmondásával vezet be az előadást, majd Odor Gyula tanító hazafias szavakkal megemlékezett arról, hogy a mai idők szükségessé teszik minden magyar ember igazi, testvéri összefogását.

Utána Szekeres László beszélt a nemzeti öntudatról, kiemelve azt, hogy *Szechenyi szerint a nemzetnek belülről kell megújodnia, ha élni akar.*

— Olyan idők élünk, — folytatja — amikor csak magyarok lehetünk, akik félre tesznek

minden inézet, személyes torzalkodást és összefonak a nemzet fellemelése érdekében. Milliók vállvetten munkája és felelőssége bízhatatlan csak a jövő utját, amelyet magunknak kell kimunkálni.

A falu népére nagy feladatok várnak a termelés terén, mert ki kell hoznunk mindazt amire a nemzetnek szüksége van. Csak a fanatikus hit és szorgalmas munka az, ami erőssé tesz bennünket. Nekünk szép munkánk van, azonban azt szeretnénk, ha a jövőnk még jobb lenne.

Az előadás után a gazdák közül többen hozzászóltak. Takács József és Odor József lelkes beszédben tetek fogadalmat a Faluszevéltség és az elhangzottak mellett. Bernecezy János gazdáköri elnök zárta be az előadást, amely a Himnusz eléneklésével ért véget.

Az előadás előkészítésének nagy munkáját Komoróczy József községi főjegyző és Odor Gyula kántortartó végezték.

POLITIKA

A BARDOSSY-KORMÁNY BEMUTATKOZÁSA

Tasvári Nagy András, a Képviselőház elnöke, április hó 23-án megbeszélésre írta össze a pártok vezetőit. A pártközi értekezleten elhatározták, hogy a Ház 24-iki ülésén, a rendkívüli vizsgaközvető váló tekinteténél, Bárdossy László miniszterelnök program-adj beszédén kívül más felszólalás nem lesz és hogy a Ház ülését bizonytalan időre elnapolják.

MEGSEMMISÍTETT NYILAS MANDÁTUMOK

A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága április 22-én Mezey Lajos elnöke alatt tartott ülésén tárgyalta Komoróczy Emil és Gruber Lajos képviselők összeférhetlenségi ügyét. A bizottság kimondta, hogy

Komoróczy Emil képviselői megbízatását február 27-iki hatállyal megszűntnek nyilvánítja

az ellene a legelsőbb Honvédtörvények által hozott másodikfokú ítélete alapján.

Gruber Lajos megbízatását március 20-iki joghatályú semmisítették meg.

az ellene, a Kurjának hozott ítélete alapján.

EGYHANGU VÁLASZTÁS LESZ MEZŐCSÁTON

Az Egy Zoltán halálával megüresedett mezőcsáti választókerületben vités Lukács Endre, a MÉP hivatalos jelöltje, most tartja programbeszédét. A kerület székhelyén, Mezőcsát, április 20-án megtartott gyűlésen Kölesy István, a MEP országos ügyvezető elnöke hangszólyta, hogy a tanyalypolitikát az ország megerősödését és megnagyobbodását eredményezte.

Vités Lukács Endre, a kerület képviselőjelöltje kifejtette, hogy mindenképpen kiltart Gombos, Darányi, Csáky és Telegyi politikája mellett, mert az az *újra jobboldali politika* útc. Beszédét a nagyváradi megyei választók osztalan lelkesedéssel fogadták.

A választás május 4-én lesz. Eddig vités Lukács Endre az egyetlen jelölt és így minden valószínűség szerint egyhangyul választják a kerület képviselőjévé.

Ujafajta részesgazdálkodás

A Magyar Gazdatiszték Országos Egyesülete kiadványai sorozatában, amelynek a negyedik jelent meg Fekete György tollából, Niviregényház „Bokorberlet” gazdálkodási rendszerét ismerteti, amelynek lényege az, hogy a város felosztotta gazdaságát kisemberek között, olyképpen azonban, hogy megörizte a nagytömeg egységét. A nagytömeből kisgazdauradalom létesített, pénztelen törpebirtokokat létesített a családokba, átadta nekik az ismétlést s egy oklevéles gazdasági irányítási alatt, nagytöme gazdálkodást folytának. Fel bíróság helyett a termőshozam felét adják a városnak. A bokorberlet rendszer egyesíti a kis- és nagytöme előnyeit, termelésteknikailag nagytöme gazdálkodás folyik nélküli, hogy kollektívizmus lépne. A községi vótóforgó, egyeséges vótómaghasználat s szakszerű irányítás folytat

a terméstartók nagy értékben emeltek és a tiszta 30-jelelen két holdanként 20 pengőről 54 pengőre fokozott.

A részes kisgazdák egyéni tulajdoncsak termény juttathatják, egy-egy gyarapodni és végül egészen a maguk urai lesznek.

Az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940 számú rendelete alapján a **használt olajok felújítása kötelező.** Traktorokból, Diesel- és szivóváz-motorokból használt olajat az „OLEA” Olajtisztító Ipari Kft. Budapest, IX., Soroksári-út 45. Telefon: 137—881.

GAZDATUDOMÁNY

Biztosítást kell kötni a jégkár ellen

A jégkárbiztosítás közgazdasági jelentőségét, szociális és nemzetgazdasági fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. A tavaszi munkák beállásával különösen nyomtatékkal felhívják erre a gazdasági figyelmet. A jégkár kiszámíthatatlan, senki sem tudja, hogy mikor veri el reményteljesen induló vetést a jég.

Jégbiztosítás terén a vezérel szerepet a mezőgazdasági kamarák érdekvédelmi szerződésében álló **Gazdák Biztosító Szövetkezete** tartja; méltányos díjazásával, előnyös feltételeivel és igazságos kárrendezésével érte el a **Gazdák Biztosító Szövetkezete**, hogy ma Magyarország legnagyobb jégbiztosítási intézete. Az elmúlt 1940. évben 18.393 jégbiztosítást kötöttek a Szövetkezethez és 7049 esetben fizetett ki kárt. Az intézet a biztosított szövetkezeti tagok által befizetett díjat mind kiutalta a kárrendezési központban, sőt, még kellett *oldania 400.000 pengővel*. 1940-ben 97 jégkárnap volt az országban.

Ezek a számok megfontolásra kell, hogy kényszerítsék a gazdákat akkor, amikor azon gondolkodnak, hogy feladják-e jégbiztosításukat, vagy sem. Az **elemi biztosításokat minden gazdának meg kell kötnie**, az erre fordított biztosítási díjakat nem szabad felesleges kiadásnak tekintenie, hanem természetben be kell iktatnia a gazdasággal járó üzemi költségek közé.

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete**-nek ezerszorra szóló szervezete van, minden nagyob városban vezérfőnökséggel, főközponttal tart fenn, csaknem minden községben van helyi képviselője: rajtuk keresztül tehát érintkezésbe tud lépni jégbiztosítási feladásánál a gazdatudósadalom. Ugyanekkor a központi igazgatóság (Budapest, IX., Üllői-ut 1. szám) is készséggel ad felvilágosítást.

Milyen növényeket termesztünk a későn felszabaduló földeken?

A későn felszabaduló földek jellegzetes sajátosságát képezi a későn érlelődő leginkább figyelmet, mert a tapasztalatok szerint, ez szókta legnagyobb részben a hiányzó őszi keleté foglalja. Minél később kerülhet a sor a vetésre, annál inkább előtérbe lépnek a „korai” fajták, illetőleg a rövidbé tenyészidejű félések. A fésztergyázás és a gyakori kapálás igen fontos tényezők a későn vetett kukorica termésének biztosításában.

A kukorica-csalámmal is ki lehet használni a későn felszabaduló területet. Baj az, hogy aránylag nagy a vetőmagviszáltsága. Ha azonban változó sortávolság, kapás csalámmal termesztünk, akkor a vetőmag felét megtakaríthatjuk.

A köles 8 fajtája közül késői vetésekre fehér kölest ne választunk; nálunk legjobban a pirosmagos vérfőles vált be. Ez a legkönnyebben értékesíthető is.

A közelméleti viszonyok megjavítása végett szükséges a pótkukorica néven: hajdina termesztésének felkarolása is.

Az ipari növények közül indokolt volna a gomborkát, ezt az igénytelen olajnövényt is természetben. A káposztarepencél nagyobb alkalmazkodóképességű repárepcé természetét is kár volt abbaahyjni. Nagyon fontos országos érdekek fűződnek a

Ősziék — tavaszlak

NITROGÉN-ellátása

PÉTI S Ó-val!

Mészaléttrom-mal!

Péti Nitrogénművek
RT. Budapest, V. Nádor u. 21

Kénsavas ammoniak-kal!

napraforgó és a ricinus termesztésére is.

Bokorabot eddig nagybőra csak a kiskukorica termelték köztesen, kukorica között; a közelméleti biztosítása végett ezt az ideen mekterhették azok a gazdaságok is, melyek eddig természetét így nem gyakorolták. Ugyanezt kellene szegélynyelvénként cseseri borsóból is többet termeszteni.

A legrovidebb tenyészidejű takarmánynövények a fehér mustár és a csibeher. Fontos lesz ezideen a mohar, még pedig úgy a fehér-, mint a piros-

magu változata. Jó szolgálatokat lesz majd a szudáni fű, melyből fekvésű helyeken a nagy vizigényű takarmányköszóta, végre a takarmányok.

Minél később kerülhet sor a vetésre, annál inkább kell gondot fordítani az ideen a növényfejlődés feltetésére, aminek módja — a jó talajelőkészítésen felül — a trágyázás gyorshatású trágyákkal. Még rövid tenyészidejű növények alá is leg-többször nagyon jó sikerrel alkalmazható evégből a mészaléttrom, vagy pedig a trágyalé.

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

Mint hogy a Németországban dolgozó magyar munkások egyrésznék cimanyagát csak most vettük kézhez, ezekhez a testvéreinkhez a *Vasárnap*-nak ez a száma kopogtat be az ideen elsőnek, hogy miként az előző években, az ideen is, hétről-hétre értesítse őket az itthon történekről, kérdéseikre válaszoljon és irányítással, utmutással szolgáljon nekik.

Magyar munkástevéreink időközben bizonyára valamennyien tudomást szereztek már arról az örvendetes tényről, hogy *főmeltzúgy Kormányszó Úrnak parancsára immár negyedszer indultak el hováideink az egeresen hadrók felé és most már újra a háromszázi lófogó leng delt egereseken*. Ennek az örvendetes eseménynek azonban nemcsak örülnünk kell! *Tudatában kell lennie minden magyar-nak azzal is, hogy*

az ország megnagyobódása kötelességekkel is jár; kell, hogy fokozza mindenkinek hazafias érzését, felelősség-tudatát!

Különösen azoknak, akik, — mint most Németországban dolgozó munkástevéreink — külföldön, idegenek között élnek, nem szabad megfélemedniek egy pillanatra sem arról, hogy magyarok! *Sorsodnó, rendkívüli idátek élünk, amelyek rendkívüli kötelességeket rónak egysekre is, nemzetekre is*. A külföldön dolgozó magyar testvérek ne felejtsek el, hogy rajtuk keresztül, olyannak itélük meg a magyarságot, az egész országot, amilyenek őket megismerik. *Ezért nem szabad eiganýkodni, veszekedni, hanem ösözefogással, egymást megbecsüléssel kell bebizonyítani mindenkinek, hogy a magyarság megérdemli helyét a megújuló Európában*. A felesleges vitaközös, veszekedés elkerülése hazafias kötelesség, a zavarteljes, viszálykodás pedig hazafiatlanság és komoly következményekkel jár. Az ilyen összeférhetetlen embert ugyanis a német hatóságok hazatoloncoltják, azokivül az illető itthon is felelősségre vonják.

Senki se nyugtalanodjék az itthonmaradottak miatt, még akkor sem, ha a levelek, értesítések a rendesnél ritkábban és lassabban érkeznek meg a forgalmi korlátozások következtében.

Ismételten figyelmeztetjük munkástevéreinket, hogy *látkepés lapokat ne is próbáljanak feladni*; ilyeneket küldeni nem szabad. Csak az olyan leveleket továbbítsa a német posta, amelyeknek feladó ígazólják magukat. *Semmi féte kotonai vonatkozás, vagy a németországi viszonyokat ismertető, vagy bíráló dolgot ne írjon senki, még kevésbé teresszen ilyeneket*, mert a rémhírterjesztőket Németországban is szigorúan megbüntetik.

Egyébként tartsa magát mindenki a földművelésügyi miniszterium gondoskodása folytán hétről-hétre megkerző *„Vasárnap” közleményeire és utmutatásaihoz*.

Miként a multban, most sem fogja családás érni, mert a *Vasárnap* legfontosabb kötelességének tartja, hogy olvasóit és köztük természetesen munkástevéreinket is, a leghivebben tájékoztassa az eseményekről.

Könn dolgozva valamennyi munkástevérvünket szívóbb közönséi és munkájukra Isten áldását kéri a

VASÁR NAP szerkesztősége és kiadóhivatala, Budapest, V., Báthory-utca 24.

ÜZENETEINK:

TÖBBBERNEK: Munkástevérvünk közül többben fordultak hozzánk azzal a kéressel, hogy **kiadják számunkra a lapot**. Tekintettel arra, hogy **hátrébb** a munkások cimanyagát hivatalos helyűl

megkapta, a lapokat a földművelésügyi miniszterium gondoskodása folytán **néhány megindítottuk**. — A NYILVÁNTARTÁSI SZÁM KÖZLÉSE. Nyomatékosan felhívjuk munkástevérvünket figyelmét arra, hogy ha hozzánk, vagy az Országos Gazdasági Munkásközvetítő Irodához fordulnak bármely helyben, úgy nyilvánvalóan a számunkat okvetlenül **jelöljék** a leveleikben. Ez tudnillik megkönnyíti munkánkat.

A sertésforgalom és vágás utabbi szabályozása

A szabályozás körül felmerült nehézségek szükségessé tették a sertésforgalomnak és a levágásnak újabb szabályozását. Most a kiadott rendelet általánosan a sertésvágást költöztesa a 100 kilón felüli zsírsertése, illetőleg 80 kilón felüli hússertéseire. Ez utóbbi rendelkezés eddig is érvényben volt és csupán az egyöntetűség kedvéért olvasztották be a rendeletbe.

A közfogyasztásra történő sertésvágás tekintetében a közéleti miniszter megállapítja, hogy az egyes községekben valószínűleg havonként hány darab és milyen súlyú sertést szabad közfogyasztásra levágni és ennek megfelelő számmal ugynevezett vásárlási engedélyt küld ki. A vásárlási engedélyeket az előjárású felosztja a hentesek között és minden hentes olyan előnyű és számu sertést vásárolhat meg, amennyire a vásárlási engedélyre szól. A vásárlási engedélyt a vágás előtt át kell adni a hatóság huszvizsgálónak.

Magánfogyasztásra csak az vásárolható sertés állatok erre a községet előjárású, illetőleg az egyszere hatnál több sertést hízlatok esetében a közéleti miniszter engedélyt ad. Ha a magánfogyasztásra levágot sertésből több fehérra kerül ki, mint amennyit az érvényben álló rendelkezés értelmében — a vágású birtokosban tarthat, a birtokos az előjárású rendelkezés szerint közfogyasztásra kell küldeni.

A kormány, hogy a gazdák számára lehetővé tegye a földművelésügyi és így a mezőgazdasági sertésállomány helyreállítását, **újabb szabályozta a sertések és sertésbérdékek árát**.

A kormány most 1.90 pengőben állapította meg a vordányterítés legmagasabb árát, szemben a mult év őszén érvényben volt 1.50 pengős árral. Így tehát a sertésárak most már könnyebben megvalóíthatók számításukat. *Újabb szabályozták a hízót sertés árát is*. Azokoz a vidékeken, ahol sertésfelesleg van, 1.74 pengő ott pedig, ahol nélkülösnek kell állítani a sertést, 1.84 pengő. Budapest pedig 1.98 pengő lesz a sertés előnyű-átlagáramonként. Ennek megfelelően 3.30 lesz a budapesti zsírár és emelkednek ilyen arányban a húsrak valaminek a vidéki zsírárak is.

A gazdaközönség szempontjából igen fontos, hogy a **jozogatásból ellátott kereskedők az egész ország területén bárhol vásárolhatnak sertést**, mivel pedig **utalékatukat forgalmuk arányában kapják, értékükben** áll minden felkúrt sertésennyiség-gét átvenni. A sertéseknek rakodóállomáson veszik át, ami az eddigi helyzetét szemben szintén előnyös a gazdának, mert így a szállítási kockázat ő nem érinti.

Kutscher Szilveszter

az „Arany Kalapács”

Budapest,
VII., Rákóczi-ut 32. sz.

Lőszerezőveretek, szilgyár-tó-, nyerges- és cipészalkók.

A használt olajok regenerálása

az ipartügyi miniszterium 49.000 sz. rendelete értelmében kötelező

„Regol” Olajregeneráló Kft. IX., Soroksári-ut 45.
V. as ut: Budapest, Dunaparti p. u.

GAZDAÉLET

ÁLTALÁNOS HALÁSZATI TILALOM. A földművelésügyi miniszter rendelkezést adott ki, amelynek értelmében az ideiglenes vizekre az általános halászati tilalom ideje május 1-től június 1-ig bezárólag tart. A Balatonon az üzemtervezési halászati tilalom április 10-től június 30-ig bezárólag tart. A vízvesztés idején és egyéb körülmények miatt a vízben az általános halászati tilalom április 10-től június 15-ig tart.

Utalványra rézmészport kapnak a szőlőgazdák. Ismeretes, hogy a vörösréz beszerzésének súlyos nehézsége következtében a földművelésügyi miniszter a szőlőgazdák részére kiszolgáltatható rézgálicmennyiséget két holdanként 16 kilóban állapította meg. Ez a mennyiség a peronoszpóra elleni védekezésre csak kedvező időjárási esetén lesz elegendő, ezért a földművelésügyi miniszter gondoskodott megfelelő mennyiségű rézmészpor kigyártásáról is, mert ezt a védekezőszert meg kellene alkalmazni a rézgálic pótlására alkalmas. A kormányrendelet a szőlőgazdák részére kiszolgáltatható rézmészpor mennyiségét két holdanként 5 kilóban állapítja meg. A földművelésügyi miniszterium a rézmészporutalványok a rézgálicutalványokkal egyidejűleg már szét is küldte a szőlőgazdáknak a fészolgabrák, polgármesterek, helygözségi tanácsok, községi elöljáróságok, illetőleg nagyközségi elöljáróságok útján. Minthogy a rézmészporutalványok beváltási határideje május 15., felhívjuk a szőlőgazdákat figyelmét az utalványok mielőbbi beváltására.

Katonai segítség a termelés zavartalanlásának biztosítására

A mezőgazdasági munkálatok elvégzése érdekében

a honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke lehetővé tették, hogy a honvédség a munkálatokhoz katonai segítséget nyújtson.

Ennek alapján a földművelésügyi miniszter rendelkezést szabott ki, hogy miképpen kell a katonai segítséget kérni. A gazdaságosok kérelmükkel a községi elöljáróhoz, illetőleg a polgármesterhez kell fordulniuk és a segítséget az utóbbi igényli a legközelebbi katonai alakulat parancsnokától. A parancsnoktól, — amely nyitván módjában áll, — amennyiben módjában áll, jarműveket rendel ki. A községi elöljáróhoz (polgármester) a katonai segítség igénylése természetesen figyelembe veszi, hogy arra — a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosítása érdekében tett egyéb intézkedések mellett — milyen mértékben van szükség. A mezőgazdasági munkálatokat

ugyanis a kormány másként, különösen honvédelmi szolgálatok igénybevétele révén, is biztosította. Ha kell,

mezőgazdasági munkára ki lehet rendelni alkalmas munkakötelezett személyeket, továbbá igénybe lehet venni gazdasági gépeket, vagy eszközöket, fogatásokat vagy gépi jarműveket, személy-, vagy teherszállításra alkalmas állatokat.

E honvédelmi szolgáltatások lehetővé teszik, hogy a hatóságok végrehajthassák a földművelésügyi miniszter részletes utasítását, amely szerint a rendelkezésre álló emberi, gépi és állati munkabővíz kihasználását meg kell szervezni és a teljesítőképesség határáig kell fokozni. Így azután — a katonai segítségért is értekezve — sikerül a termelés zavartalanosságát mindentudt megővni és biztosítani, hogy sehol egy talpalatnyi föld se maradjon megműveletlenül.

Három embert megöltek a felrobbant játékbombák

Borzalmas szerencsétlenség történt április 17-én délután Budapesten a Vécsey-utcában, ahol

negyedtonna játékbomba és gyutacs robbant fel. A robbanásnak három halotya és több sebesültje volt.

A szerencsétlenség a „Continens” szállítási vállalat Vécsey-utcai helyisége előtt, teherautóarakok között történt. A vállalat munkásai egy teherautóra 250 kg játékpisztolyba való gyutacsot és játékbombával töltött ládákat raktak fel egy teherautóra. A robbanó tárgyakat öv. Komlós Gyuláné játékgárgyáregyéből adta fel, nagyváradi cég címére. Az utolsó láda felrakásakor az egyik munkás, úgy látszik, gondatlannal járt el, a ládát ütödé érte, mire az felrobbant, majd a következő pillanatban, borzalmas dörréssel az egész szállítmány a levegőbe repült. A teherautó porzójává zúdult, az autók körül foglalkozók munkások széjjel szórta a robbanás ereje

és egyes testrészeitek 80—100 méterre hajtotta el. Az utcában lévő házak valamennyi ablaka betört a légnyomástól.

A szerencsétlenség következtében Molnár János 21 éves szállításfőnök, Héber Lajos 30 éves kőfaragó és Szilágyi Ernő, a teherautó 28 éves vezetője meghalt, ötén súlyosan és tízenötön könnyebben megsebesültek. A rendőrség természetesen az ügy vizsgálatát indította. Megállapították, hogy Komlósék szállítmányai most több kisebb szerencsétlenségig okoztak. Öv. Komlós Gyuláné, a játékkereskedés tulajdonosa, Komlós Károly üzletrőlvető és Csetlér István üzletrőlvető letartóztatták, mert a robbanó játékok csomagolása körül mulasztásokat követtek el. De letartóztatták Berend Vilmos és Königberg Sándor szállítmányozókat, a Continens szállítási vállalat tulajdonosait, mert a veszélyes szállítmányt a futótt iróhadhelyiségekben raktározták és elmulasztották a kötelező gondoskodást.

HIREK

Köszönöm ...

Köszönöm néked kedvesem, Hogy magam újra megletem.

Köszönöm a forró hitet, Amely újra tavaszt hírtel.

A szines álmok fátályát, Mely éjszakáim fonyja át.

A fájó, édes szenvedést, Amely a szívemen állott rést.

Hajdujak édes illatát, Szemed, mely szemembe villan át.

A bánatot, az örömet, A titkon éjtett könyveket.

A ki nem mondott szavakat, Mely elfojtott az akarat.

Lelkedet, amely muszátkád, Hogy sziv a szivre rátáld.

Köszönök mindent, ami szép, Hogy nem maradj más, csak emlék.

Hogy eljöttél s szívemre lész, Hogy újra íthagyos, elfeledsz.

SZOKOLAY BALINT
(Gyűngyöspata)

A hercegprímás 57 éves. Serédi Jusztinián, Magyarország 23-as volt-törte be 57-ik életévét. A bíboros főpásztor, mint minden alkalommal, most is a legteljesebb elvonultságban tette meg az évfordulót. Követésgé szervezik a kormányzó a külügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére. Április 16-án kélt legfeljebb elhatározásával megengedte, hogy a zagróbi magyar főkonduktus követségé át szerveztessék.

Tíz- és husziflérés bélyegpek a Dévidék visszatérése alkalmából. A postavezérszolgálat közli, hogy április 21-én a déli országútrék vizs-zatrésztésnek emlékére az általános forgalmu filléres értékelésű bélyeg-sorozat 10 és 20 filléres címlete „Dél visszatért” felnyomással kerül for-galomba. A bélyegek 1942 június vé-géig bárholva szoló postai küldemé-nyek bérmentésítésére felhasználha-tók.

Elfogták a határón Böszörményi Zoltán. Mint tudjuk, Böszörményi Zoltán dr.-t, a kaszákéresztes mozgalom volt vezetőjét az állami és társadalmi rend felborítására irányuló bűncselekmény miatt 1938 óta országosan köröztek. Böszörményi időkönben külföldre menekült. Április 17-én délután a hegyeshalmi állomáson keresztül vissza akart térni Magyarországra, a határon azonban felismerték és elfogták. Átadták a győri ügyészségnek.

Rendfokozat nélküli teljesíthetnek csak katonai szolgálatot a zsidók. A kormány a honvédelmi törvényben foglalt felhatalmazás alapján új intézkedést, hogy az 1939. évi zsidótörvény I. szakasza értelmében szótörvény lakosok tekintendők hadköteles személyek hadkötelezettségüknek a honvédség kötelékében kiegészítő szolgálat teljesítésével tesznek eleget. Ezt a szolgálatot rendfokozat nélküli teljesíthetik akkor is, ha korábban tiszt, alkapitány vagy tisztviselő rendfokozat nélkülükkel kell nyilatkoztatni és kérelmezni. A rendelkezés április 19-én már életbe lépett. A kiegészítő szolgálat részletes szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg.

Csak Junbusban jelenik meg az új MÁV-menetrend. A MÁV vonalain május 3-án lép életbe a nyári menetrend, a rendkívüli viszonyok miatt azonban csak fokozatosan. Ebben ezért a M.V. új menetrendje csak Junbusban fog megjelenni.

Uj Előfizető

Uj Előfizető

Uj Előfizető

A Mészerszám, CSIZMA, bukancs, ügyvezető

MINDEN UJ ELŐFIZETŐ

VASÁRNAP

táborát erősíti.

Betegelő- és ónhajtású kocsi nagy választékban. Kérjen árjegyzéket.

Siesta betegelő-kocsiraktár.

Budapest, Damjanich-utca 49.

Telefon: 420—666.

Nyolcszázalékos munkabéremelés.

A kormány a drágulás ellensúlyozásául az 1940 októberében 7% -kal emelt munkabéreket újabb 8% -kal felemelte, illetve az akkori bérelemelés mértékét 15% -ra egészítette ki. A kormány szociális intézkedése nagy megnyugvást kelt a dolgozó népélet körében.

Százhusz pengő havi kereseti lehető-ség biztosítva viszonylag csekély befel-fetéssel, otthon végezhető munkával férfiak és nők részére. Vidékieknek is állandó évi munka garanciája, anyagot szállítjuk, a kész áru átvesztük. Kérjen ismeretűt: *Kiözpont* központ, Buda-peszt, XI., Lány-ú. 43. (Változó-lye).

A Dohányjövédék 1938—39-ben 141.3 millió pengő értékű dohány-áru adott el. A m. kir. dohány-egyedűrásug most tette közzé az 1938—39. költségvetési év üzleti eredményéről szóló jelentését, amely szerint 1938—39-ben 141.3 millió pengő értékű áru adott el, — 19 millióval többet, mint az előző év-ben.

Halálós ítélet. Másfél évvel ezelőt, 1938 november 17-én éjjel Buranycsi László napjaink egyik Kuscsa József nevű társaság Södnyeg községben be-tűrt Turai Mihály lakására, hogy az kifosszák. Turaiék közben felbuktak, mire a két életüket ember Turaiék is, feleségét is megfojtotta Buranycsi ol-fogták, Kuscsa azonban megszökött. A sátorajánhelyi törvényszék Buranyc-si halálra ítélte, a kassai tábla azonban életfogytiglani fegyházra változtatta az ítéletet. A Kuria most tárválta az ígűret és a táblát ítélet megsemmíté-ve, Buranycsot kötődött halálra ítélt.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisz-telt előfizetőinket, akiknek előfizetés-ük április 16-án lejár, hogy a esat-talozott befizetését, lap felhasználásával az előfizetés díját szíveskedjenek be-fizetni, nehogy a lap kiadásában fennmar-dás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Negyedévre	1.— P
Félévre	2.— P
Egész évre	4.— P

A VASÁRNAP kiadóháza, Budapest, V., Bátor-ú. 24.

Négyezer hoddal kellene emelni a len véstésterületét

A magyar statisztikai értékmeg-állapító bizottság szakosztályi ülésén foglalkoztak a lentermelés és a len-ipar helyzetével és ezzel kapcsolatban megállapították, hogy

a külföldről való lenbehozatal teljesen kizsúzóbilhető lenne, ha a len véstésterület 4000 hoddal növelnék.

Az utóbbi években megpróbálkoztak Magyarországon ősi vetésű lennel is, azonban a kemény tél a vetést majdnem teljesen kipustatította. Termelése ellen mindazonáltal nem lehet szó emelni, mert a bűszűt elhódított minden terület, amelynek más né-nyenvaló megművelése legalább is annyit jövedelmét, mint ez a kalászos növény, csak a nemzetgazdaság javát szolgálja. Az ősi len kőcanyag igen alkalmas durva zsákok és csomagoló vásznak gyártására, ami a jutabehat-tal nehézségei közepette igen jelen-tes.

